

PATVIRTINTA

Zarasų rajono savivaldybės viešosios įstaigos
Sveikatos centro direktoriaus

2024 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-71(1.4)

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS SVEIKATOS CENTRO GYDYTOJO PSICHIATRO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis pareigybės aprašymas reglamentuoja Zarasų rajono savivaldybės viešosios įstaigos Sveikatos centro (toliau – įstaiga) gydytojo psichiatro teises, pareigas ir kompetenciją.
2. Teisę verstis gydytojo psichiatro praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo psichiatro profesinę kvalifikaciją (baigęs universitetines medicinos studijas ir psichiatrijos rezidentūrą) ir turintis galiojančią gydytojo psichiatro licenciją verstis medicinos praktika.
3. Gydytoją psichiatrą priima į darbą ir atleidžia iš pareigų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įstaigos direktorius. Gydytojas psichiatras tiesiogiai pavaldus direktoriaus pavadootojui medicinos reikalams.
4. Gydytojas psichiatras dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su sveikatos priežiūros specialistais ir kitais specialistais.
5. Gydytojas psichiatras vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, Lietuvos medicinos norma MN 53:2019, įstaigos įstatais, vidaus tvarkos taisyklėmis, savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

6. Gydytojas psichiatras turi teisę:
 - 6.1. verstis gydytojo psichiatro praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 6.2. išrašyti receptus vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta tvarka;
 - 6.3. paskirti tyrimus, būtinus diagnozei nustatyti, tinkamam, saugiam ir efektyviam gydymui parinkti bei vertinti būsenos pokyčius;
 - 6.4. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
 - 6.5. siųsti pacientą darbingumo lygiui ir specialiesiems poreikiams nustatyti;
 - 6.6. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus (įstaigoje, namuose), fizinius ir juridinius asmenis;
 - 6.7. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;
 - 6.8. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;
 - 6.9. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus pacientus;
 - 6.10. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdant Lietuvos medicinos normoje nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

6.11. dalyvauti pasitarimuose, konferencijose, kuriose nagrinėjami asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros klausimai;

6.12. siūlyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, apskričių ir savivaldybių gydytojams, sveikatos priežiūros įstaigų administracijoms, kaip gerinti psichikos ir elgesio sutrikimų diagnostiką, gydymą ir profilaktiką;

6.13. naudotis gydytojams nustatytais socialinėmis, kvalifikacijos tobulinimo ir kitomis garantijomis.

7. Gydytojas psichiatras turi ir kitų teisių, nustatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

8. Gydytojas psichiatras privalo:

8.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir įstaigos licenciją tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei psichikos ir elgesio sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų, būklių bei psichikos ir elgesio sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

8.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

8.4. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujantais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

8.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

8.6. turėti spaudą, suteiktą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta tvarka;

8.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomas sveikatos programas;

8.8. nustatyta tvarka pranešti policijai apie sužeidimus šaltuoju, šaunamuoju ginklu ar apie kitus smurtinius sužeidimus bei sužalojimus. Informuoti Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą apie esamą ar įtariamą nusikaltimą prieš vaikus;

8.9. nustatyti atskirų asmenų grupių profesinį tinkamumą;

8.10. nustatyti transporto priemonių vairuotojų ar kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo būseną;

8.11. nustatyti psichikos sutrikimus, dėl kurių:

8.11.1. negalima leisti įsigyti ir laikyti ginklo;

8.11.2. reikia nutraukti ilgesnį kaip dvylikos savaičių nėštumą;

8.11.3. negalima įsigyti mechaninių transporto priemonių vairavimo teisių;

8.12. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

8.13. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimą, nustatyta tvarka;

8.14. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

8.15. tvarkyti gydytojo psichiatro praktikos dokumentus;

8.16. paaiškinti gydytojo psichiatro praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

8.17. taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

8.18. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai)

būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

8.19. laikytis darbo saugos taisyklių.

9. Atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

10. Gydytojo psichiatro profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kurie įgyjami baigus gydytojo psichiatro profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulinant įgytą profesinę kvalifikaciją atsižvelgiant į medicinos mokslo ir praktikos pažangą.

11. Gydytojas psichiatras turi žinoti:

11.1. nacionalinės sveikatos politikos nuostatas;

11.2. sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus;

11.3. sveikatos priežiūros vadybos principus;

11.4. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

11.5. medicinos statistikos pagrindus;

11.6. sveikatos draudimo pagrindus;

11.7. sveikatos teisės pagrindus;

11.8. asmens duomenų apsaugos principus;

11.9. darbo saugos principus;

11.10. psichikos sveikatos priežiūros principus;

11.11. medicininės etikos ir deontologijos reikalavimus;

11.12. biomedicinos tyrimų rezultatų vertinimo ir pritaikymo principus.

12. Gydytojas psichiatras turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

13. Gydytojas psichiatras turi išmanyti:

13.1. komandinio darbo principus;

13.2. žmogaus psichosocialinę raidą;

13.3. suicidologijos pagrindus;

13.4. pagrindinius psichologijos tyrimus ir jų reikšmingumą nustatant psichikos sutrikimus;

13.5. psichoterapijos pagrindus, indikacijas ir kontraindikacijas skiriant psichoterapiją;

13.6. pagrindinius somatinio ir neurologinio ištyrimo metodus;

13.7. ambulatorinio ir stacionarinio gydymo bei priverstinio hospitalizavimo tvarką bei indikacijas;

13.8. bendrąją psychopatologiją (psichikos sutrikimų simptomus ir sindromus), jos biologinius ir psichologinius mechanizmus, šių sutrikimų įtaką paciento elgesiui, tikėtiną grėsmę paties ligonio ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei;

13.9. psichikos ir elgesio sutrikimais sergančiųjų slaugos ir reabilitacijos principus;

13.10. asmenybės, gydytojo ir paciento tarpusavio santykių psichologiją;

13.11. apčiuotus biologinius ir ne biologinius psichikos sutrikimų gydymo būdus ir jų taikymą praktikoje;

13.12. gydymo neinvazine smegenų stimuliacija metodus, jų indikacijas, kontraindikacijas, šių metodų taikymo praktikoje principus, nepageidaujamą poveikį ir galimas gydymo komplikacijas;

13.13. vaistų psichozei gydyti veikimo mechanizmus, jų skyrimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir gydymo komplikacijas;

13.14. vaistų depresijai gydyti veikimo mechanizmus, jų skyrimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir gydymo komplikacijas;

13.15. vaistų, stabilizuojančių nuotaiką, veikimo mechanizmus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir gydymo komplikacijas;

13.16. benzodiazepinų ir ne benzodiazepininių vaistų nerimo ir nemigos sutrikimams gydyti veikimo mechanizmus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį, prasidedančio pripratimo ir priklausomybės požymius ir gydymo komplikacijas;

13.17. nootropų grupės vaistų veikimo mechanizmus, jų skyrimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir gydymo komplikacijas;

13.18. priklausomybės ligų pakaitinio gydymo indikacijas, kontraindikacijas ir komplikacijas;

13.19. kitų vaistų grupių, vartojamų psichikos ir elgesio sutrikimams ar psichotropinių vaistų sukeltam nepageidaujamam poveikiui gydyti indikacijas, kontraindikacijas, nepageidaujamą poveikį ir gydymo komplikacijas;

13.20. psichikos ir elgesio sutrikimų pirminę, antrinę ir tretinę prevenciją.

14. Gydytojas psichiatras turi gebėti:

14.1. įvertinti klinikinę psichiatrinę būklę;

14.2. sudaryti būtinų diagnostinių tyrimų planą bei interpretuoti tyrimų rezultatus;

14.3. atlikti paciento klinikinės būsenos diferencinę diagnostiką;

14.4. sudaryti ir vykdyti kompleksinį gydymo planą bei įvertinti paskirto gydymo efektyvumą;

14.5. atlikti psichoterapinį konsultavimą, nustatyti psichoterapijos taikymo indikacijas, integruoti ją į kompleksinio gydymo planą, periodiškai vertinti taikomo psichoterapijos metodo efektyvumą;

14.6. taikyti pagrindinius moksliskai pagrįstus psichikos sutrikimų gydymo būdus:

14.6.1. psichofarmakoterapiją;

14.6.2. psichosocialines intervencijas;

14.6.3. biologinį gydymą ne vaistais;

14.6.4. šeimos (artimųjų) konsultavimą;

14.7. atlikti savižudybės krizę išgyvenančių asmenų psichosocialinį vertinimą, įvertinti savižudybės grėsmę, sudaryti asmens savisaugos planą ir pagal kompetenciją suteikti medicinos pagalbą;

14.8. nustatyti bei įvertinti asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo būseną;

14.9. atlikti laikinojo nedarbingumo ekspertizę;

14.10. nukreipti pacientą į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

14.11. nustatyti medicininės indikacijas ir kontraindikacijas dėl asmens apgyvendinimo socialinės globos įstaigoje;

14.12. dirbti psichikos sveikatos paslaugas teikiančių specialistų komandoje ir vadovauti šiai komandai;

14.13. pagal savo kompetenciją teikti būtinąją pagalbą;

14.14. įvertinti profesinių veiksmų riziką savo paties sveikatai ir imtis priemonių šios rizikos išvengti.

15. Gydytojas psichiatras pagal savo kompetenciją turi diagnozuoti, diferencijuoti ir gydyti šio punkto papunkčiuose nurodytas ligas, būsenas ir (ar) psichikos ir elgesio sutrikimus:

15.1. organinius ir simptominius psichikos sutrikimus;

15.2. psichikos ir elgesio sutrikimus dėl psichoaktyvių medžiagų vartojimo;

15.3. šizofreniją, šizotipinį ir kliesesinį sutrikimą;

15.4. nuotaikos (afektinius) sutrikimus;

15.5. neurozinius, stresinius ir somatoforminius sutrikimus;

15.6. elgesio sindromus, susijusius su fiziologiniais sutrikimais bei somatiniais veiksniais;

15.7. suaugusiųjų asmenybės ir elgesio sutrikimus;

15.8. protinį atsilikimą;

15.9. psichologinės raidos sutrikimus;

15.10. elgesio ir emocijų sutrikimus, prasidedančius vaikystėje ir paauglystėje;

15.11. piktybinį neurolepsinį sindromą;

15.12. vaistų psichozei gydyti sukeltus ekstrapiramidinius ir judesių sutrikimus.

**V SKYRIUS
ATSAKOMYBĖ**

16. Gydytojas psichiatras už savo veiksmus, profesines, etikos klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priklausančių funkcijų vykdymą bei kompetencijos pažeidimus, savo įgaliojimų viršijimą atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Susipažinau ir sutinku

Parašas _____

Vardas ir pavardė _____

Data _____